

ВАРНЕНСКИ ОБЩИНСКИ ВЕСТНИК

Издава Варненската Градска Община.

ИЗЛИЗА ВСЕКА СРЯДА.

Абонамент 60 лева годишно.

Един брой 1 лев.

Всичко що се отнася за вестника, да се изпраща до редакцията, кметството — Варна.

ЗА ОБЯВЛЕНИЯ НА III или IV СТРАНИЦА:

Официални: на дума по 1 лев; заглавие, дата и подпис по 3 лева.

Частни: на дума по 1 лев, а на кв. см. по 1.50 лв.

За I или II страница — удвоено.

ОФИЦИАЛЕН ОТДЕЛ.

Из отчета на Варненския Старши Общински Лекар Д-р А. НЕДЯЛКОВ.

(Продължение от брой 61).

Раждания през годината е имало 1714, от които 892 момчета и 822 момичета, а през 1921 год. — 1490. Мъртво роденя, 17 момчета и 11 момичета, всичко 28, или 1.6 спорти живородените. Процента на раждаемостта през годината се изчислява на 33.5 на хиляда души население, а през 1921 година е бил 29.45%.

Разпределението на ражданията по месеци е било таково. От 100 раждания се падат на м. Януарий 7.5, м. Февруарий 9.6, м. Март 9.1, м. Април 8.0, м. Май 7.4, м. Юний 8.7, м. Юлий 8.7, Август 7.9, Септември 7.3, Октомври 8.5, Ноември 6.7, и Декември 8.9. Най-много раждания сж станали през месец Декември, Февруарий, Март, а най-малко през м. Ноември, обаче амплитудата на колебанията не е много голяма.

Числото на всички умирация през годината от болести и други причини без мъртворажданията сж 926 (през 1920 год. — 949) или процента на общата смъртност се равнява на 18.1 про mille (18.75 — през 1921 год.).

Годишния разтеж на населението е 788 или 15.4 на хиляда, когато през предишната година тия цифри сж биле 541 или 10.6 на хиляда.

Коефициентите на умираията през отделните месеци сж биле тия, От 1000 умираия се падат на месец. Януарий 71.1, м. Февруарий 123.9, м. Март 97.2, м. Април 93.9, м. Май 60.4, м. Юний 62.5, м. Юлий 79.5, м. Август 88.4, м. Септември 78.5, м. Октомври 67.7, м. Ноември 78.5, м. Декември 88.4. Най-много умираия е дал месец Февруарий, а най-малко месец, Май и Юний. През месец, Февруарий най-много сж умрели от заболяване дихателните органи.

Трима от белодробна офтика, (18) бозайничета през първата (15 от старческа немощ, (15) от болести в кръвоносната система (12) от сжщите болести през останалите месеци сж умрели сравнително по малко. От храносмилателния разстрой сж умрели най-много през м.

Юлий 28 души. Август 23 и Септември 22 души.

6) Поминика на населението е търговия, занаятчийство, индустрия, наемн труд и лозарство. Варна е важен и индустриален център. Западналото преди войните занаятчийство, отново и бързо се възвизва.

Народните и религиозни обичай, не се различават от тия в другите покрайнини. Изкореняването на вредните в хигиенично отношение, заблуждения и предрасждаци стана бавно, едновременно с просветното и културно издигане на населението.

7) Отгледването и отхранването на възрастните, както на всякъде у нас, не почива на никакви научни основи. В народа па даже и в интеллигентните среди, сжществуват ред правила и заблуждения относно отгледването и отхранването на малките деца, които правила сж предават от поколение на поколение и сж създали една традиция от предрасждаци. Изкореняването на тия предрасждаци е дълг на лекарите и на популярната медицинска книжнина. Както се вижда от храносмилателни разстрой сж умрели през годината най-много през лятото (72), а есента (51) души.

От числото на всички умрели през годината 926, най-голямо място заемат болестите на храносмилателния апарат. 178 или 19.2%, а това се дължи главно на храносмилателните разстрой у възрастните.

От 1000 умрели през 1922 година възрастните до 1 год. сж биле 273, а от до 5 год възраст 112 или през първата детска възраст сж умрели 385 деца сир. по вече от една трета от всички умрели през годината. От 1714 живородени деца през годината сж умрели до една година 253, или 14.75 от хиляда деца. Числото на мъртвородените е 28, което сжства 1.7% от всички раждания. През 1921 год. от 1000 умрели 277 сж биле на възраст до 1 година и 110 — на възраст от 1 до 5 години; или 387 — през цялата първа детска възраст (0—5 год.). От тия цифрови данни се вижда грамадното значение на детската смъртност, който за града Варна сжставляват по-вече от една трета от всички смъртни случай. За жалост, за борба с детската смъртност не е направено абсолютно нищо. В бюджета на общината бе предвидено скромната цифра 5000 лв.

за доставяне стерилизуване възрастно мляко на бедните възрастните, обаче не се използва тая сума по липса на пари в общинската каса.

От прегледаните през годината болни от общинските лекари храносмилателните заболявания сжставляват 14.7% (13.9 мъже, 15.5 жени), а спрямо тия заболявания детските заболявания до 2 годишна възраст сжставляват 39.8% (38.2 за момчетата и 25.4 за момичетата).

8) Пиянството в града е много развито, особено между пристанищните и др. работници. Числото на възрастните и бирариите постоянно расте. В целия град има всичко 238 питейни заведения, или едното се пада на 214 души.

Трудно е да се определи консумираното количество спиртни питиета в града, но трябва да е голямо, като се има пред вид, че само за последните 6 месеца е сжобразно акциз от силните спиртни питиета: (коняк, мастива и ликьор) 286,500 лева. Само бира е консумирано около 8356 хектолитра, или на глава се пада 16.5 литра.

Пиянството и напиването, не се счита за осждателно, но дори широко се култивира и от възпитатели и от родители, затова у нас пият всички, деца, юноши, възрастни и старци, пият не само мъжете, но и жените. Уличното пиянство се среща особено в празнични дни. Жените сами едвали посещават възрастните, а на бирариите сж постоянни посетители. За размера на пиянството между учащата се младеж нямай положителни данни. Симпатично явление се забелязва на последък, между учащата се младеж и от двата пола, в гимназии, прогимназии, даже и в основните училища, имаше широко популяризиране на въздржното движение против алкохола, тютюня и други възбудни и опойни вещества. Това движение е намерило ревностни пионери и агитатори между учащата се младеж, въодушевлява я и я издига морално, като влияе възпитателно не само между учениците, но също на учители и родители.

Устроените по инициатива на ученическия въздржателен сюз, две публични сказки против алкохола и тютюня бяха масово посетени. Благодарение пропагандата и организацията на младите въодушевени трезвенници.

Случай от Delirium tremens не сж наблюдавани, но другите последици от ал-

кохолизма се констатирават ежедневно от практикуващите лекари.

9) Облеклото на населението е градско европейско, само между турците и циганите сж още запазени типичните носии.

Зможните граждани имат специални спални стаи, но по-голямата част от населението има обща стая за хранене, спане, дневно пребиваване и приемане на гости. Спят обикновено на одрове или кровати общи за няколко души. У бедното население, турци и цигани липсват кровати или одрове, като спането става на пода върху рогозки. В ханшката за бедните пристанищни и други работници, особено руски бежанци, сжщо немат кровати: спането и тук става върху самия под.

Специални подслони за пощуване на бедняци, просеци, или работници, каквито в един пристанищен град винаги има в голямо количество, не съществуват. Спаняване на телесната чистота е задоволително, обаче градските бани с своите високи такси сж станали малко достъпни за бедното население. Градската дезинфекционна станция и общинската, безплатна пералня до негде задоволяват тази нужда, обаче желателно е приспособяване на общ пералня за популярна баня с душеве, за да може големата маса престанищни и др. работници за една минимална такса, или даже безплатно да поддържа редовно своята телесна чистота и здраве.

10) Кожарниците или табакханите сж единствените в града индустриални заведения, които по естество на производството замърсяват водите и почвата. Те сж разположени около стария канал, сединяващ езерото с морето, но подлежат на срутване, понеже влизат в района на пристанището, а канала ще бъде сжжършено поглънен. Где ще бъдат изместени тия заведения не се знае? В индустриалния квартал има две модерни кожарски фабрики и две саунаени, но те не причиняват замърсяване.

Градската скотобойна, ипаче модерно инсталирана, вследствие затлачване с пясък на отводния канал, не се дренира и крвта и другите остатъци се застояват и подлагат на разлагане. Въпроса за дрениране на скотобойната в посока към новия канал е разрешен по принцип, но липсата на материални средства пречи за осъществяването му.

При градската скотобойна има и някои други инсталации, кланица на свини, пачеджаница, черварница и автоклав за стерелизуване на заравено месо.

Преди балканската война е достъпен специален автоклав за изгаряне на труповете от умрели животни, който обаче и до днес не е инсталиран по нямаване на ресурси.

В района на памучната фабрика има четири пастармаджийници, които обаче не отговарят на хигиеничните изисквания и не сж снабдени с канализация. В града има сжщо няколко работилници за консерви от свинско месо (саламджийници), които сж сравнително добре инсталирани и поддържани.

11) Санитарния надзор над фабричните и др. индустриални заведения сжгласно, „закона за хигиенната и безопасността на труда“ се извършва от специален работнически лекар подпомаган

от един санитарен агент. За водените статистични и други сведения, лекаря представя специален отчет в Министерството на Търговията, Промислеността и Труда.

Към настоящия се прилага отчет на работнически лекар.

12) Хигиенично-лечебната служба в основите на прогимназиалните учебни заведения се извършва от двама училищни лекари. Кръжките отстоят от училищните здания на предвиденото от закона разстояние.

Сведенията за кубическото съдържание хигиеничността на учебните стаи се представиха в специална таблица за висшите, средни и низши учебни заведения.

Подовете на всички училища сж покрити с дъски, само училището „Св. Климент“ с димет и линолум. Нещадници има отделни за момчета и момичета. Чистотата им е задоволителна. Водата за пиене се доставя от градския водопровод, а в покрайнините и предградията от стари чешми.

Метенето е обикновено сухо. Миенето на подовете се извършва обикновено всяка седмица, а белосването с вар 1—2 пъти в годината. Чистенето се прави от училищните слуги. Плювалници има в всички училища, както и сжотвежни надписи. В плювалниците се излива обикновено вода, на рядко карболов разтвор. Началата на личната хигиена се преподават от самите учители, които следят и проверяват телесната чистота на учениците, най-малко веднъж в седмицата. Дежурните ученици сж натоварени да следят за реда и чистотата в стаите и нуждиците. Училищните лекари веднъж в месеца правят медицински прегледи на децата, благодарение на които се откриха скарлатинозни дескламации и други заболявания.

13) Хигиеничното състояние на заведенията, като кръжми, ресторанти, кафенета, хотели, брасарници и др. е изобщо задоволително. Общинския Санитарен съвет изработи специални правилници за бакарници, кафенета, гостилници и бржснарници, издадоха се сжщо заповеди досежно хранителните продукти и амбулантната търговия, медицински преглед на работниците в заведенията и др.

В тия правилници и заповеди са посочени минималните хигиенични норми, за прилагането на които следят санитарните лекари, санитарните агенти и техните помощници.

Плювалници има в много, но не в всички заведения, умивалници — сжщо не на всякъде. Измиването на сждовете се извършва в проточна вода от градския водопровод.

Заведенията, с изключение на тия в крайнините сж, с джчени подовете, които се поддържат в сносна чистота.

В санитарно отношение грида е разделен на четири части: I и III уч., II, V и VI уч., IV уч. и VII уч., които се завеждат от трима санитарни лекари и работнически лекар, подпомагани от 7 санитарни агенти и 11 помощници, (9 пом. санитарни агенти и двама пазачи на сметниците). На последните е възложено изключително чистенето на града, поради което в новия бюджет сж наречени надзиратели по чистотата.

На санитарните лекари, е възложено санитарно хигиенични надзор, откриване и вземане против инфекциозните болести. За последната цел е предназначено и персонала на градската дезинфекционна станция.

Персонала в хранителните и питейните заведения се преглежда от санитарните лекари редовно всеки месец, а женската прислуга — два пъти в месеца.

През отчетната година в I и II уч., сж направени 7410 ревизии, конфискувани 240 литри мляко, 931 кгр. хляб, едни и половина кгр. риба и 10 кгр. месо. Съставени актове за конфискуване на недоброкачествени продукти 21, за неизпълнение санитарните наредби 207, за нечистотии — 3 и разни 21, всичко 276. В II и V уч. сж направени от санитарния лекар 9596 ревизии, взети 17 проби от хранителни продукти за анализа 21.

Съставени актове за нечисто джжане помещениата 13, за не изпълнение санитарните наредби 103, 9 за конфискуване на недоброкачествени хранителни продукти, а именно 260 кгр. хляб, джци 9, папеша 14, всичко съставени актове 125.

В IV участък, в който има 645 заведения, сж направени от санитарния лекар 5724 ревизии и 4125 медицински прегледи на служащите в заведенията. Съставени са 232 акта за нередовно извършване на медицински преглед, 38 акта за нарушение на разни заповеди и наредби, взети са 24 проби от хранителни продукти за анализа и сж съставени 6 акта, или всичко 338 акта. Конфискувани са 163 хляба, унищожени са канегодни за употреба разни плодове, вара, месо и други на тегло повече от 600 кгр.; конфискувани и сж унищожени 1200 яйца, 600 литра боза и лимонада. При ревизиране всеки понеделник на пазара по край другото сж изпратени за дезинфекциране в градската дезинфекционна станция 1134 парчета от употребявани дрехи, вложени в града.

През годината сж констатирани в I участък 127 разни инфекциозни заболявания, в I—17, в III—33, в II—55, V—76 и в VI—7 случая.

14) Приготовлеността на хранителни продукти, както на всякъде, е подложена на големи фалшификации. За откриване на последните се вземат официални проби и се анализират в общинската хигиенична лаборатория. Последната от години и без подходящо помещение и именно е инсталирана в част от здание на общинската болница, за да може в цяло да изпълни своето предназначение, и то с новия „закон за санитар. надзор над хранителните продукти от животински произход“, е значително разрешено налага се инсталирането на градската химическа лаборатория в подходящо помещение, каквото има в „Новия град лекар“, и погълване на инвентара сж потребните уреди и химикали. За последна цел в бюджета на общината е предвидено нужният кредит от 50,000 лева.

През изтеклата година в лабораторията сж извършени 204 анализи на хранителни и питейни и др. продукти, които 191 официално изпратени 11 проби вода от каптираните и некапирани извори за градската водопроводна инсталация, и два частни анализа

От направените анализи са се указали доброкачествени 131, недоброкачествени 70. По естество пробите са от оцвет 42, от прясно мляко 39, брашна 32, дървени масла 14, изворна вода 11, боза 11, минерални масла 10, лимонади 9, сиропи 8, американски сайдер 4, кисело мляко 3, червен пипер 2, газдол, сода, сифон и кравешко масло по едно (1), прах за зъби, жезе от дюли, вино, свинска мас, калаена тръба, локум, пивовас, лимонаден сироп, бобено масло, бира, рапично масло — също по 1 проба.

Фалшифицираните 70 проби се разпределят: 28 проби оцвет, 19 млека, 15 брашна, 3 кисело мляко, и по 1 проба дървено масло, вина, минерално масло, газдол свинска мас, лимонаден сироп и кравешко масло.

Направените анализи естествено са недостатъчни и за постигане колко годе на гонимата цел — преследване на фалшификациите е необходимо, първо, да се попълни инвентаря на химич. лаборатории с най-потребните уреди и химикали, второ, да се инсталира в едно по-просторно и удобно помещение и, трето, да се стабилизира положението на санитарните лекари, за да могат последните да изучат частиците си, да усвоат по-добре службата и организират борбата с фалшификацията на хранителните и питейни продукти. За жалост, санитарните лекари, с изключение тоя на IV уч. и работнически лекар (VII уч.) не са били стабилизирани през течение на годината, често саменявали службата и участците, което не е могло да не се отрази върху самата санитарно-хигиенична служба.

15. Гробищата на разни националности вероизповедни групи се намират от двете страни на Евксиноградското шосе северозточно от града. Еврейските и турски гробища се намират западно и в чертата на града. Гробищата са добре оградени и запазени, съгласно правилника гробищата. Водни източници около гробищата няма. В квартала Сес-Севмес (VII уч.) има отделни гробища, южно от заселището, оградена временно с ров. На близко от гробищата няма водни извори. Ровенето на цоколинците става според предписанията на правилника. Западно от града и северно от Добричско шосе на около 2 километра от центъра се намират новите гробища, които са оградени, с изключение на лицевата страна, с зид. Новите заселища в района на IV и V уч. вече достигат тукуречи до самата ограда. Мъртвопроектелството е възможно на амбулаторните лекари.

Специални гробища за умрели животни нема. Лешовете се зарават, или в градските сметища, или в района на нощните ями. Контролата за това е възложена на пазачите на нощните ями и сметищата. Доставената пещ-автоклав за изгаряне на лешове още не е инсталирана.

Случай от нарушение на чл. 492 от наказ. закон не е имало.

16. Разпознаването на инфекциозните заболявания става своевременно само при заболявания, когато бива повикван общински, или друг лекар. За жалост, констатиран са случаи от инфекциозни заболявания Morgbilli, Typhus abdominalis и др. лекувани от лекари, без да бъдат

декларирани. При по-лежи за разни случаи, особено при Scarlatina отбига се деклариранието, било по сила на известни предубеждения, било за избегване неприятностите с квартирирането. Строгото карантиниране вобщо твърде се прилага и създава неприятности и конфликти. За своевременното откриване на инфекциозните заболявания са необходими по висока култура и санитарна просвета, а също съзнателно отгласяне и дълга на самите лекари.

17. Дезинфекционната служба се възвршва от специално подготвени за целта персонал на градската дезинфекционна станция. Дезинфекционната станция, ми се струва, е единствена модерна градска дезинфекционна станция в България. Тя е разделена на две половини — чиста и не чиста — с потребния за службата инвентар. Станцията е снабдена с една неподвижна парна машина и други две подвижни такиява, с формалинова камера 4 отделни формалинови апарати, с по едно, чиста и нечиста, каруци за пренасяне на болни, с по една чиста и не чиста, каруци за превозване на вещи, с носилки, праскалаи и др. т. при станцията има 4 души за окъване на подлежащите на дезинфекцията или дезинсекция лица. Персонала на станцията има специални за работа блузи и комбинезони. Недостатъка на станцията се състои в това, че е течение на времето, с разрстване на града, помещенията се указват вече недостатъчни и стават пасително разширяването. Реализуване плана за разширение на станцията в зависимост от материалите ресурси на общината. Чувствува се така също нужда и от специална камера за дезинсекция с горещ сух въздух. Инфекциозните заболявания предимно се изпращат на лечение в местната държавна болница, ала по липса на свободни легла в инфекциозния павилион болничната управа често отказва приемането им.

(Следва).

Варненско Градско Общ. Управление.

ОБЯВЛЕНИЕ

№. 11003.

гр. Варна, 30 Март 1923 година.

В допълнение на обявлението №6984 от 19 Февруарий 1923 год. публикувано в Държав. Вестник брой от 288 от 24 того, ОБЯВА се на интересующите; се че на 24 Април т. г. в помещението на Варненското Окр. Финансово Управление ще се произведат търгове с тайна конкуренция за отдаване на закупувачи за ТРИ години т. е. от 1 Април 1923 год. до 31 Март 1926 год. следните общински предприятия:

до 10 часа-прихода „Иатизап“ с приблизителна годишна стойност 400000 лева.

до 11 часа-прихода „Кржвинна“ с приблизителна годишна стойност 460,000 лева офертите си конкурентите указват само предлаганата цена за кржвинната или иатизаца, свржж която внасят единотич. вржжвина до 15 часа — Таксите от лепене на неслужелни обявления

с приблизителна годишна стойност 20,000 лева.

до 16 часа — събирание от сметището всекакви вехт материал, годен за фабрикация с приблизителна годишна стойност 15,000 лв.

Залог се изисква по 10% в банково удооговерение за всяко предприятие по отделно.

Конкурентите трябва да се съобразяват напълно с изискванията на закона за Бюджета, От отчетността и предприятията.

Тржжните книжа са на разположение в всеко присъствено време в общината, а в деня на търга при тржжната комисия.

От Кметството.

Варненско Градско Общ. Управление

ОБЯВЛЕНИЕ № 10940

гр. Варна, 29 март 1923 год.

В допълнение обявление № 6935 от 19 февруарий т. г., публикувано в Държавния Вестник брой 288 от 24 того, обявява се на интересующите, че на 25 април т. г., от 9 до 10 часа в помещението на Варненското Окр. Финансово Управление ще се произведе търг с явна конкуренция отдаването под наем за време от сключване договора до 31 март 1925 г. место в общ. градина в IV уч. между улица „Бенковска“ и „Ботева“ за бюфет.

Приблизителен годишен наем 2,000 лева.

Залог се изисква 10%.

От конкурентите се изискват документи по закона за бюжета, отчетността и предприятията.

Тржжните книжа са на разположение в всеко присъствено време в общината, а в деня на търга при тржжната комисия.

ОТ КМЕТОТВОТО.

Варненско Градско Общ. Управление.

О. Б. Я. В. Л. Е. Н. И. Е.

№. 11004.

гр. Варна, 11 март 1923 год.

В допълнение обявление № 8808 от 7 того, публикувано в Държавния вестник брой 288 от 24 того, обявява се на интересующите, че на 25 Април т. г. в помещението на Варненското Окржжно Финансово Управление ще се произведат търгове с тайна конкуренция за отдаване на предприемачи за три години — от 1 Април 1923 год. до 31 Март 1926 год. следните общински предприятия

До 10 часа — таксите от такси, домино, блярд, кекелбанд и Шах-мат с приблизителна годишна стойност 6,000 лева.

До 11 часа — Удраниято печат върху картите за игра, приблизителна годишна стойност 25,000 лева.

До 16 часа — Налога за право копане или изваждане, камъни, речен (пороен), чакъл, пасъж, чимове лед и други

